

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА

Педагогічний інститут

Основи наукових досліджень

для студентів напряму підготовки “Дошкільна освіта”

Куземко Леся Валентинівна,
кандидат педагогічних наук,
доцент кафедри педагогіки та
психології

Мета курсу:

формування у майбутніх педагогів
методологічної компетентності

Основні завдання курсу:

- а) формування цілісного уявлення про науку як про систему знань і методи пізнання;
- б) загальний аналіз методології та визначення її місця в науковому пізнанні;
- в) викладання сутності загальнонаукових і конкретно-наукових методів і принципів дослідження;
- г) проектування наукового дослідження;
- д) планування та організація наукового експерименту;
- е) обробка результатів наукових спостережень і їх оформлення;
- є) робота з джерельною базою; підготовка матеріалів до друку; оформлення курсових, бакалаврських та інших науково-дослідних робіт.

В РЕЗУЛЬТАТІ ВИВЧЕННЯ КУРСУ СТУДЕНТИ ОВОЛОДІЮТЬ ОСНОВНИМИ УМІННЯМИ:

- обирати проблему наукового дослідження;
- формулювати об'єкт, предмет, гіпотезу, мету і завдання дослідження;
- працювати з першоджерелами, застосовуючи теоретичні методи дослідження;
- організовувати процедуру психолого-педагогічного дослідження;
- добирати оптимальні методики дослідження;
- оформляти результати дослідження відповідно до вимог щодо підготовки і написання наукових робіт.

-
- Лекції – 16 годин
 - Семінарські заняття – 12 годин
 - МКР – 4 години
 - Консультації – 6 годин
 - Екзамен

Рекомендована література

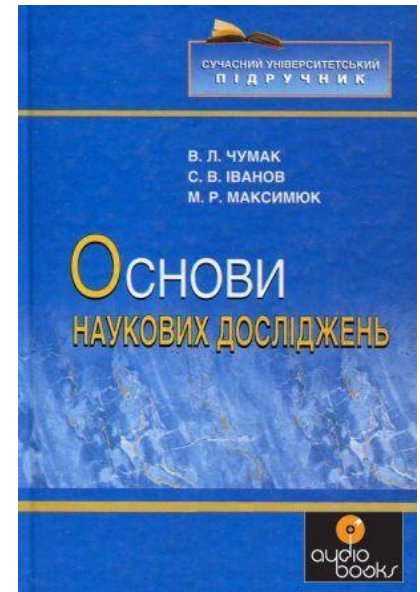
http://tourlib.net/books_others/marcyn.htm

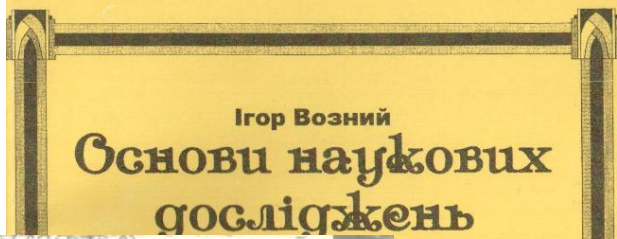
<http://www.info-library.com.ua/books-book-96.html>

http://4italka.at.ua/load/raznoe/osnovi_naukovikh_doslidzhen_vi_romanchikov/4-1-0-9

<http://www.ukrreferat.com/index.php?referat=124&pg=0&lang=book>

Матковський С.О., Вдовин М.Л.
Гринькевич О.С., Лагоцький Т.Я.
Панчишин Т.В.

В.М.ШЕЙКО, Н.М.КУШНАРЕНКО

ОРГАНІЗАЦІЯ ТА МЕТОДИКА НАУКОВО- ДОСЛІДНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

МЕТОДИ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

А. С. Філіпенко

Основи наукових досліджень

Конспект лекцій

ам!
альма
матер

- Наука як система знань про світ (світність)
- Теоретичні основи наукових досліджень
- Методологія і методи наукових досліджень
- Логіка наукового дослідження
- Системна робота студента в системі навчальної діяльності

ОСНОВИ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

М.І.ПИЛИПЧУК
А.С.ГРИГОР'ЄВ
В.В.ШОСТАК

Підручник

001.89(075.8)
С.79

Д.М.Стеченко, О.С.Чмир

МЕТОДОЛОГІЯ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

О. В. Колесников

ОСНОВИ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

Підручник

Друге
видання

Видавничо-книготорговельна компанія
"ЦЕНТР НАВЧАЛЬНОЇ ЛІТЕРАТУРИ"

UkrProg.com

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. НАУКА І НАУКОВІ ДОСЛІДЖЕННЯ

**Тема 1.1. Історія становлення
і розвитку науки.
Класифікація наук (2 год.)**

Питання для вивчення:

1. Поняття про науку.
2. Історичні етапи розвитку науки.
3. Класифікація наук.
4. Наукова комунікація.
5. Науково-дослідницька діяльність студентів.
6. Сучасні напрями наукових досліджень з дошкільної освіти.

*специфічна форма
суспільної свідомості,
основу якої являє
система знань*

*процес пізнання
закономірностей
об'єктивного світу*

Наука

*певний вид суспільного
розподілу праці*

*один з важливих
факторів суспільного
розвитку*

Наука – це сфера людської діяльності,
спрямована на вироблення нових знань
про природу, суспільство і мислення

Цілі науки - описування, пояснення, передбачення процесів та явищ об'єктивної дійсності, що становлять предмет її вивчення на основі законів, які вона відкриває.

Знання – система принципів, закономірностей, законів, основних понять, наукових фактів, теоретичних положень і висновків.

Процес пізнання

емпіричні
знання

теоретичні
знання

наука

Як зробити - методика
Що зробити – практика
Що це – теорія
(методологія)
Скільки - статистика

Ознаки науки:

- наявність систематизованого знання (наукових ідей, теорій, концепцій, законів, закономірностей, принципів, гіпотез, основних понять, фактів);
- наявність наукової проблеми, об'єкта і предмета дослідження;
- практична значущість як явища (процесу), що вивчається, так і знань про нього.

Функції науки

```
graph TD; A[Функції науки] --> B[пізнавальна]; A --> C[практично-дієва]; A --> D[культурно-виховна]; B --> E[задоволення потреб людей у пізнанні законів природи, суспільства і мислення]; C --> F[удосконалення виробництва і системи суспільних відносин.]; D --> G[розвиток культури, гуманізація виховання і формування інтелекту людини];
```

пізнавальна

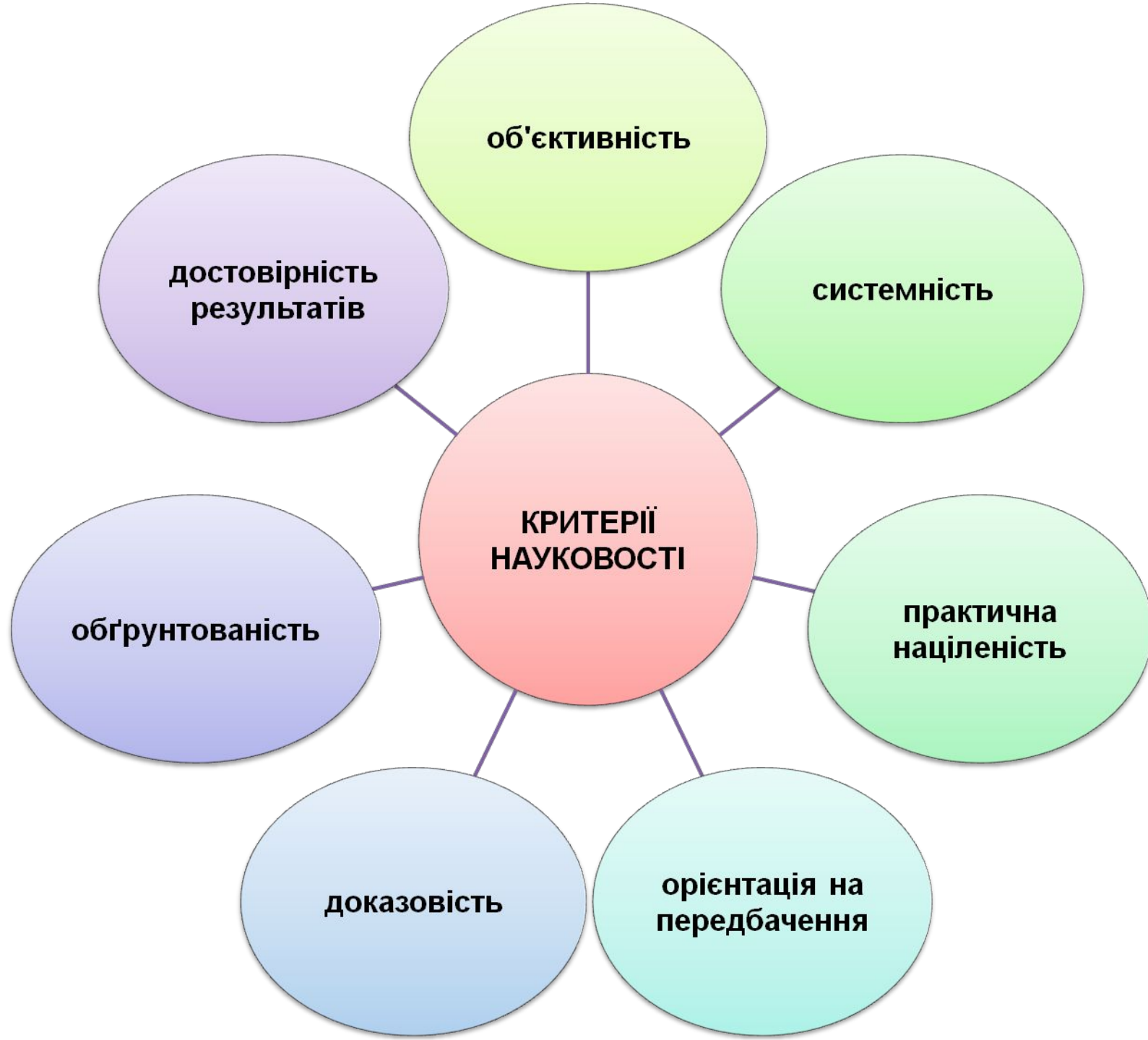
задоволення потреб
людей у пізнанні
законів природи,
суспільства і
мислення

**практично-
дієва**

удосконалення
виробництва і
системи суспільних
відносин.

**культурно-
виховна**

розвиток культури,
гуманізація ви-
ховання і
формування
інтелекту людини

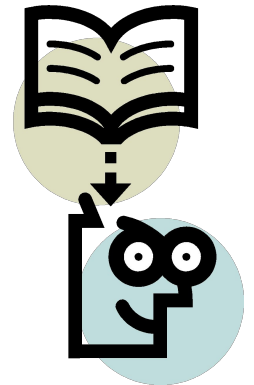
Основні поняття науки

- ❖ Наукова ідея
- ❖ Гіпотеза
- ❖ Закон
- ❖ Судження
- ❖ Умовивід
- ❖ Наукова теорія
- ❖ Наукова концепція
- ❖ Поняття
- ❖ Науковий факт
- ❖ Наукова діяльність
- ❖ Наукове дослідження

Кожна галузь знань послідовно долає три стани:

- 1. Теоретичний (стан вимислу).**
- 2. Метафізичний (абстрактний) стан.**
- 3. Науковий (позитивний) стан.**

Античність

```
graph TD; A[Античність] --- B[перші теоретичні системи знань у галузі геометрії, механіки, астрономії]; A --- C[натурфілософська концепція атомізму]; A --- D[спроби аналізу закономірностей розвитку суспільства і мислення];
```

перші теоретичні системи знань у галузі геометрії, механіки, астрономії

натурфілософська концепція атомізму

спроби аналізу закономірностей розвитку суспільства і мислення

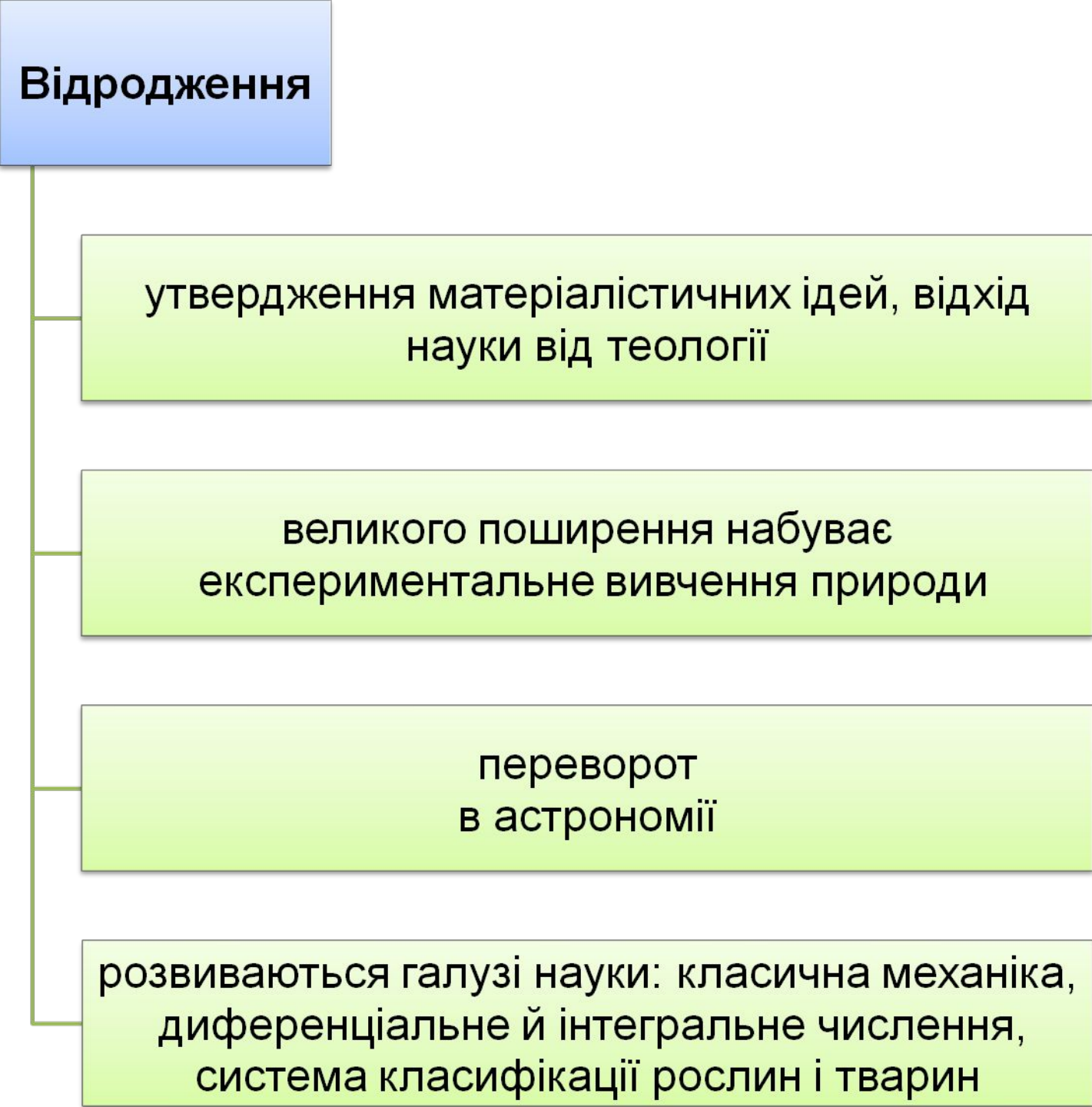
Середньовіччя

```
graph TD; A[Середньовіччя] --- B[розвиваються позитивні наукові ідеї в галузі математики, астрономії, фізики, медицини, історії]; A --- C[йде процес нагромадження фактичного матеріалу в біології, робляться спроби розвитку елементів математики і дослідного природознавства];
```

розвиваються позитивні наукові ідеї
в галузі математики, астрономії, фізики,
медицини, історії

йде процес нагромадження фактичного
матеріалу в біології, робляться спроби
розвитку елементів математики і
дослідного природознавства

Відродження


```
graph TD; A[Відродження] --- B[утвердження матеріалістичних ідей, відхід науки від теології]; A --- C[великого поширення набуває експериментальне вивчення природи]; A --- D[переворот в астрономії]; A --- E[розвиваються галузі науки: класична механіка, диференціальне й інтегральне числення, система класифікації рослин і тварин];
```

утвердження матеріалістичних ідей, відхід науки від теології

великого поширення набуває експериментальне вивчення природи

переворот в астрономії

розвиваються галузі науки: класична механіка, диференціальне й інтегральне числення, система класифікації рослин і тварин

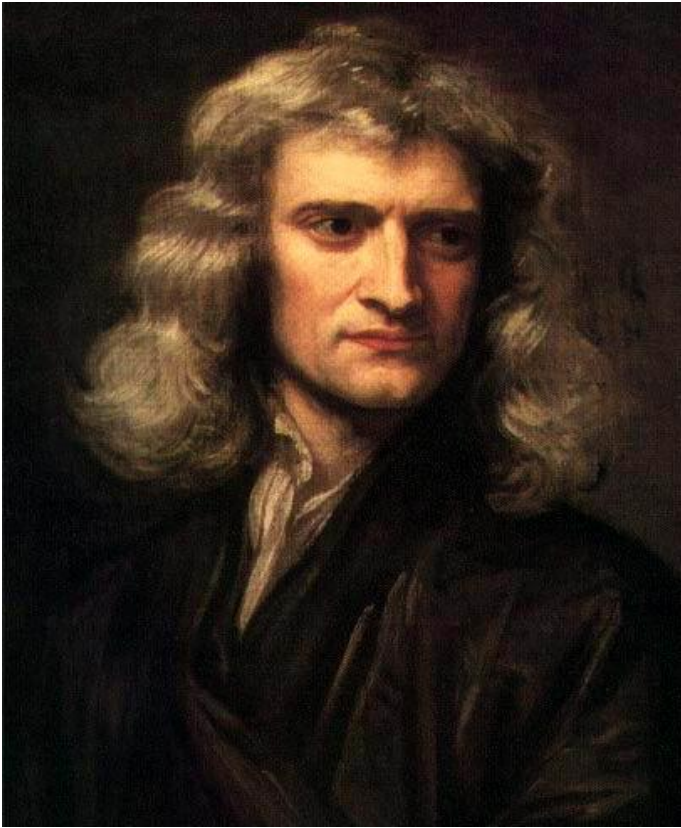
Етапи розвитку науки:

1. Перша наукова революція (XVII- XVIII ст.) – становлення класичного природознавства (природа – сталий механізм).
2. Друга наукова революція (кінець XIX – початок XX ст.) – промислова революція (природа розглядається як процес).
3. Третя наукова революція (середина XX ст. – сьогодення) – науково-технологічна

Становлення класичної науки

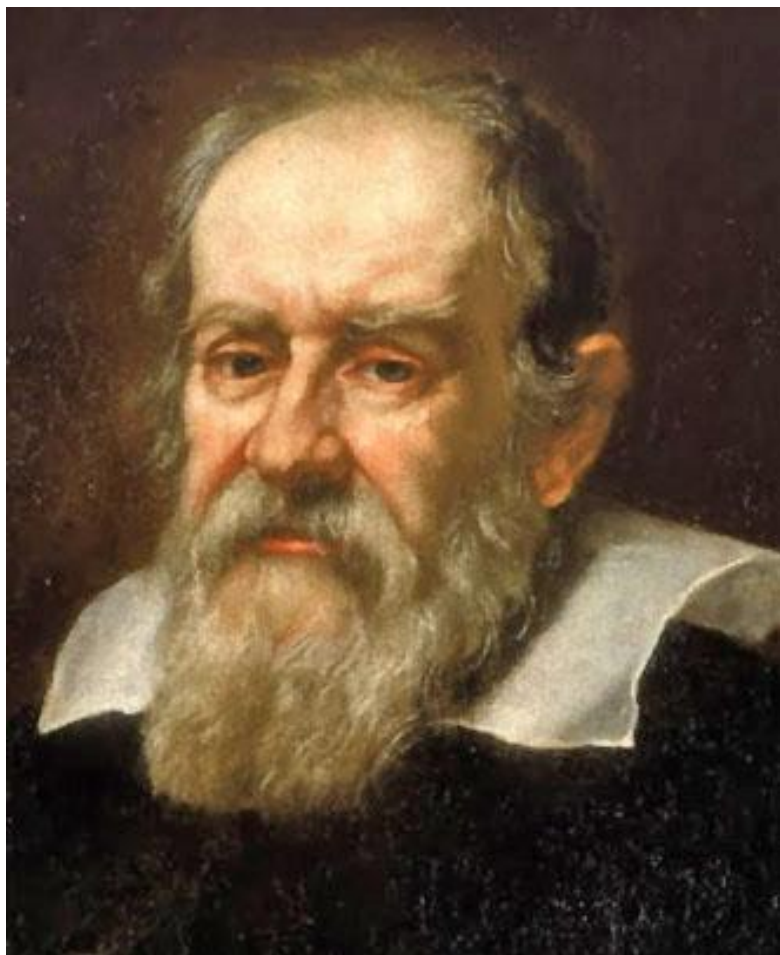
Наука у сучасному розумінні
виникла у XVII ст.;

Ідеологами сучасної
науки були Леонардо да
Вінчі, Г.Галілей, Р.Декарт,
Ф.Бекон.

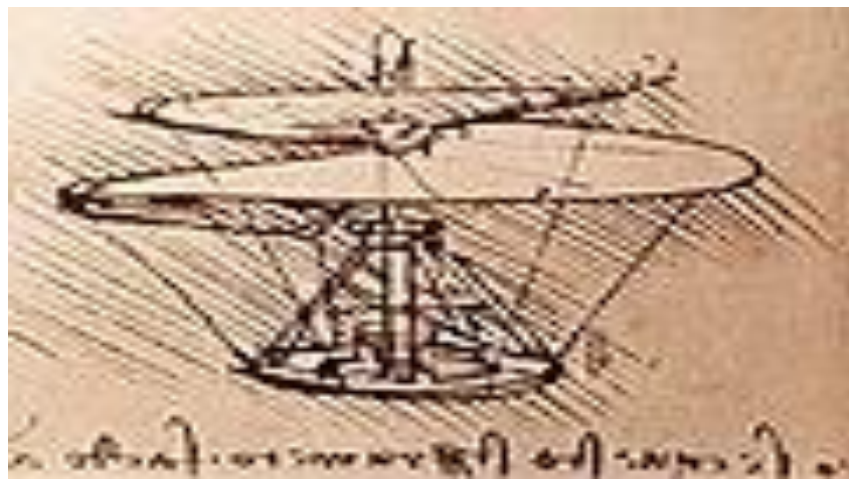
І.НЬЮТОН

Галілео Галілей

Телескоп Г.Галілея

Леонардо да Вінчі

*Емпіризм Ф.Бекона та раціоналізм Р.
Декарта*

Синхронний плюралізм науки

```
graph TD; A[Синхронний плюралізм науки] --- B[логіко-математичні науки]; A --- C[природничо-наукові науки]; A --- D[інженерно-технічні й технологічні науки]; A --- E[соціально-гуманітарні науки];
```

логіко-математичні науки

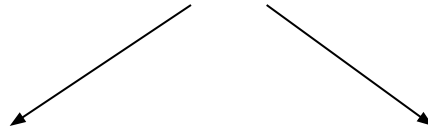
природничо-наукові науки

інженерно-технічні й технологічні
науки

соціально-гуманітарні науки

**Наукове дослідження –
цілеспрямоване пізнання,
результатами якого виступають
система понять, законів, теорій.**

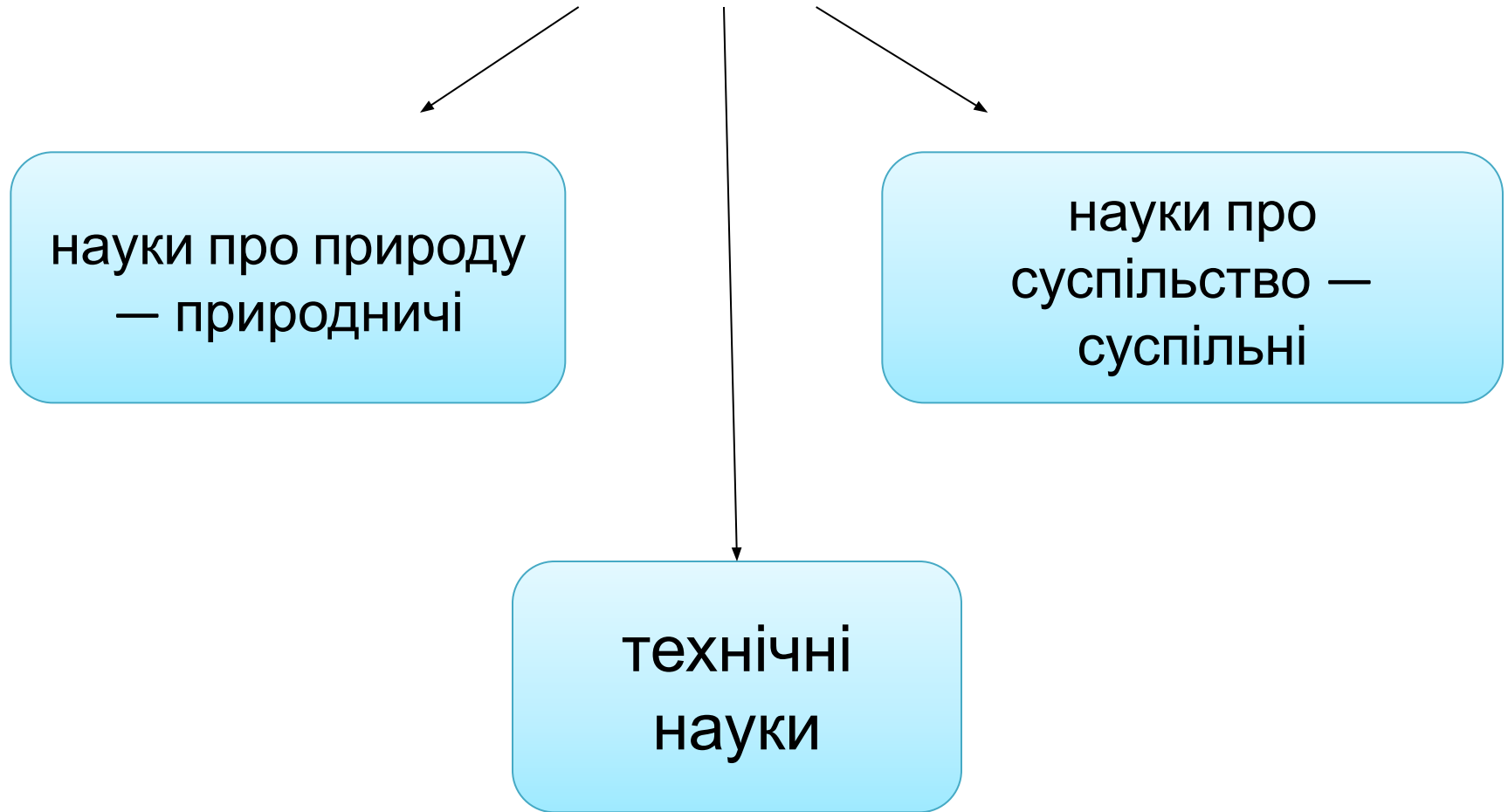
За співвідношенням із практикою виділяють :

фундаментальні науки
(які не мають прямої
практичної орієнтації)

прикладні науки
(націлені на
безпосереднє
практичне використання
наукових результатів)

За предметом і методом пізнання розрізняють:

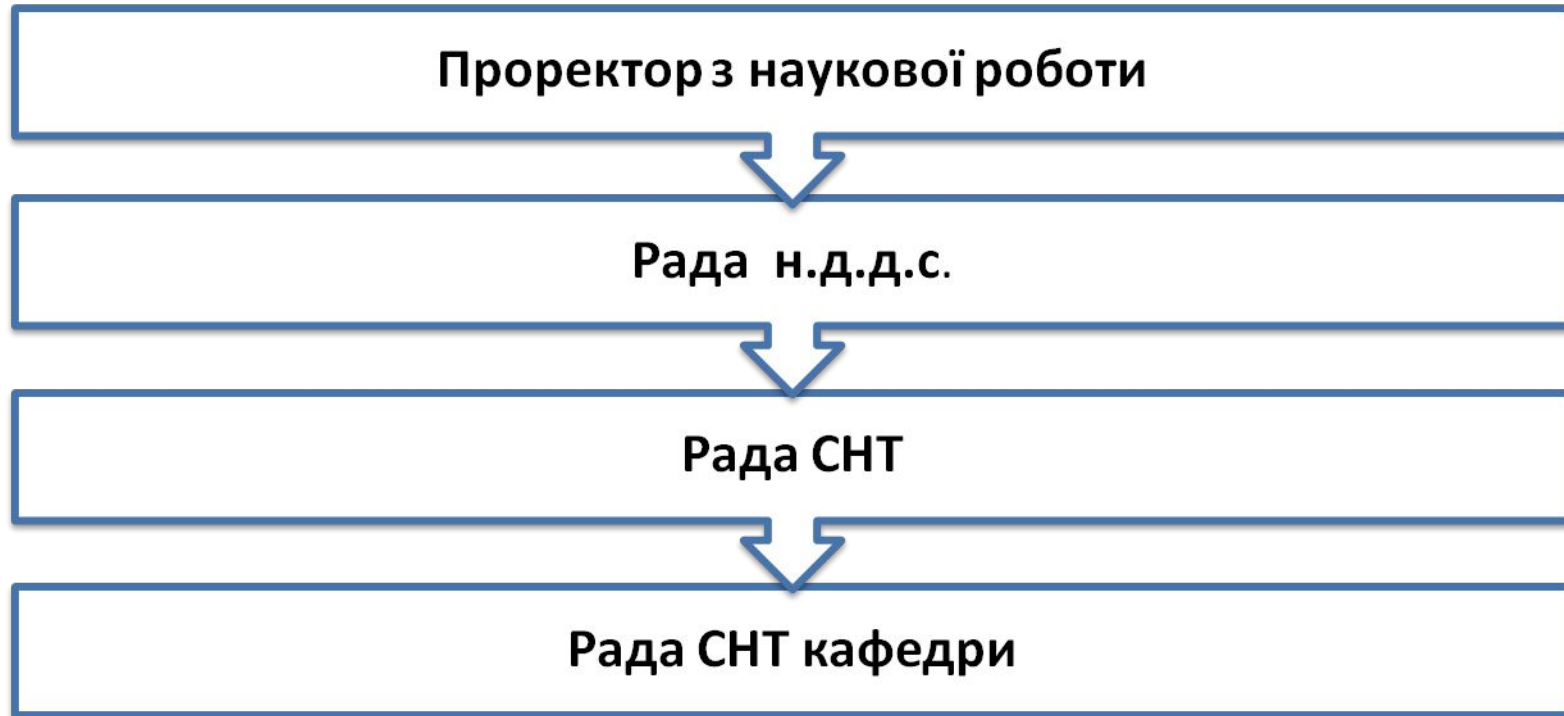

Наукова комунікація

Науково-дослідницька діяльність студентів – це системне утворення, яке має свою структуру, зміст і форми

Структура НДДС

3. Науково-дослідницька діяльність студентів

Наукова діяльність – інтелектуальна творча діяльність, спрямована на здобуття і використання нових знань

Науково-дослідницька діяльність студентів у межах навчального процесу:

- написання рефератів;**
- виконання самостійних завдань, що містять елементи проблемного пошуку;**
- розробка методичних матеріалів з використанням дослідницьких методів (глосаріїв, програм і методик психолого-педагогічних досліджень);**
- підготовка і захист курсових, бакалаврських і магістерських дипломних кваліфікаційних робіт, пов'язаних з проблематикою наукових**

Науково-дослідницька діяльність студентів поза навчальним процесом:

- участь студентів у роботі наукових гуртків, проблемних груп, творчих лабораторій;
- участь студентів у виконанні наукових робіт, проведенні досліджень у межах співпраці кафедр та закладів освіти, тощо;
- робота в студентських інформаційно-аналітичних центрах та ін.;
- просвітницька, лекторська діяльність;
- написання статей, тез доповідей, виступів на конференціях.

Принципи реформування освіти:

- пріоритетність освіти
- демократизація освіти
- гуманізація освіти
- гуманітаризація освіти
- національна спрямованість освіти
- відкритість системи освіти
- безперервність освіти
- нероздільність навчання і виховання
- багатоукладність та варіантність освіти.

Питання для закріплення:

1. Поняття про науку.
2. Історичні етапи розвитку науки.
3. Класифікація наук.
4. Наукова комунікація.
5. Науково-дослідницька діяльність студентів.
6. Сучасні напрями наукових досліджень з дошкільної освіти.